

A Kúria végzése

Az ügy száma: Kpk.IV.39.244/2024/3.

A tanács tagjai: Dr. Kalas Tibor a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt előadó bíró, Dr. Farkas Attila bíró

A kérelmező: hivatalból

Az ügy tárgya: a Kúria Gfv.I.30.107/2023/2. számú végzésének – az Alkotmánybíróság 3417/2024. (XI. 28.) AB határozata által történő – megsemmisítését követő eljárás meghatározása

Az Alkotmánybíróság határozatának száma: 3417/2024. (XI. 28.) AB határozat (belső ügyszám: IV/1402-22/2023.)

Rendelkező rész

A Kúria az Alkotmánybíróság 3417/2024. (XI. 28.) AB határozata alapján a Kúria polgári ügyekben eljáró tanácsát új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az ügy alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes elsődlegesen az általa kötött faktoring keretszerződés alapján 27.622.500 forint, másodlagosan utaló magatartásból eredő kártérítés miatt 24.860.250 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[2] A Kúria a Gfv.I.30.107/2023/2. számú végzésével a felperes felülvizsgálati kérelmét visszautasította. A Pp. 408. § (2) bekezdése értelmében nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi

rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben. A Pp. törvényjavaslata 417. oldalán írtak szerint a „jogalkotó ezzel a szabályozással figyelembe veszi azt, hogy ezekben az esetekben a két fokon eljáró bíróság jogi álláspontja megegyezik.” A felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 11. pontja és annak indoklása szerint a Pp. 383. § (2) bekezdésén alapuló helybenhagyó ítélet akkor is megfelel a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti döntési kritériumnak, ha a másodfokú bíróság az ítélet indoklásában értékeli a fél másodfokú eljárásban megtett perbeli cselekményeit, illetve ha az elsőfokú bíróság általa is helyesnek tartott és a döntését megalapozó érveit további érvekkel egészíti ki.

[3] A konkrét ügyben az elsőfokú bíróság az elsődleges keresetet azért ítélte alaptalannak, mert az eladó teljesítésének hiányában az alperes nem köteles vételár megfizetésére, amit a másodfokú bíróság is helyesnek tartott. A másodlagos keresettel kapcsolatos indoklásával, miszerint a felperes jóhiszeműsége kizárt, valamint a kárt nem az alperes okozta felperesnek, a másodfokú bíróság szintén egyetértett. Mindezek alapján a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással.

[4] A felülvizsgálat Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti kizártságára figyelemmel a felperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett volna előterjesztenie, és azt a felülvizsgálati kérelemhez kellett volna csatolnia. Mivel a felperes a felülvizsgálati kérelemmel együtt nem nyújtott be engedélyezés iránti kérelmet, azt a Kúria visszautasította a Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja alapján.

[5] A Kúria végzésével szemben a felperes mint indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő arra hivatkozással, hogy az ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével (tisztességes bírósági eljáráshoz való jog) és a 25. cikk (3) bekezdésével (jogegység követelménye).

Az Alkotmánybíróság határozata

[6] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettség sérelme miatt megállapította a Kúria Gfv.I.30.107/2023/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, ezért azt megsemmisítette.

[7] Az Alkotmánybíróság idézte az indokolási kötelezettséggel kapcsolatos gyakorlatát. Hangsúlyozta, hogy a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza a bírói döntésekkel szemben, hogy „a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. [7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás (34)]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint

az ügyben eljáró bíróságot nem terheli részletes indokolási kötelezettség a felek valamennyi érvelése tekintetében. Ugyanakkor a bíróságnak az ügy lényegi részeit a szükséges alaposággal meg kell vizsgálnia és erről a vizsgálatáról az indokolásában számot kell adnia. [7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás (31)], Az alkotmányossági vizsgálat arra terjed ki, hogy „az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e [7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás (33)].

[8] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítélete indokolásában úgy fogalmazott: „az elsőfokú bíróság ezen tényállásból a jogszabályok helyes alkalmazásával helyes jogi következtetést vont le, amelyekkel a törvényszék is túlnyomórészt egyetértett, a fellebbezés tartalma alapján az alábbiakra utal.” A „túlnyomórészt” minősítés azt fejezi ki, hogy a másodfokú bíróság nem értett egyet maradéktalanul az elsőfokú ítéletben foglaltakkal.

[9] A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott végzést felülvizsgálati eljárásban hozta. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből kényszerítően nem következik a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása. Amennyiben a jogalkotó mégis megteremti a további jogorvoslat lehetőségét, annak hatékony és tényleges érvényesülését a jogalkalmazó biztosítja [14/2015. (V. 26). AB határozat, Indokolás (43), 3285/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás (27)].

[10] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria alkotmányos – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), illetve (7) bekezdéséből fakadó – kötelezettsége, hogy világosan, a lényegi kérdésekre kiterjedően, nem sematikus, hanem a konkrét ügy sajátosságai által szükségessé tett mélységben adjon számot arról, hogy mire vonatkozó vizsgálat eredményeként, milyen szempontok alapján, mely tények figyelembevételével levont következtetések szerint milyen okokból jutott el a felülvizsgálat megengedhetőségét kizáró döntéshez.

[11] A másodfokú bíróság „túlnyomórészt” értett egyet az elsőfokú ítéletben foglaltakkal, és a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:587. §-a szerinti utaló magatartás kapcsán az első fokon eljáró bíróság indokolásához képest attól eltérő elemeket emelt ki. A másodfokú bíróságnak ez – a két ítélet egymáshoz való viszonyát kifejező – minősítése mindenképpen különbségekre utal a két ítélet jogi érvelése között, és alapos kételyt támaszt a két ítélet teljeskörű azonosságát illetően. A Kúria a támadott végzésben utal arra, hogy „a másodlagos keresettel kapcsolatban az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes jóhiszemősége kizárt, valamint a kárt nem az alperes okozta a felperesnek, amely indokokkal a másodfokú bíróság is egyetértett.” Azt azonban nem fejtette ki, hogy a másodfokú bíróság minősítéséből következő különbözőségek ellenére miért állítható mégis, hogy a két ítélet „azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással” született. Mindaddig tehát, amíg a másodfokú ítélet indokolása a két bírói döntés teljeskörű egyezősége tekintetében alapos kételyeket ébreszt, addig a Kúria végzésében kifejtett indoklás és gondolatmenet nem oszlatja el ezeket a kételyeket, és nem ad választ

arra, hogy a Kúria a másodfokú bíróság minősítése ellenére miért, és mennyiben, milyen érvek alapján értékelte a két ítéletet teljesen egyezőnek, a felülvizsgálatot kizáró jogszabályi rendelkezés által megkívánt „azonos”-nak.

[12] Ugyan az indítványozó nem terjesztett elő a Pp. 409-410. §-ai szerinti felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet, a Kúriának – ettől függetlenül – a tiszteséges bírósági eljáráshoz való jogból, illetve az ennek részét képező indokolt bírósági döntéshez való jogból fakadó alkotmányos kötelezettsége, hogy a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti feltétel fennállásáról vagy fenn nem állásáról kellő alapossággal, az ügy lényegi kérdésében fennálló kétely észleléséről, azonosításáról és annak feloldásáról adjon számot. Ennek keretében a szükséges mélységű érvekkel cáfolatát kellett volna adnia a törvényszék – az irányadó jogi normának való megfelelés tekintetében – bizonytalanságot és alapos kételyt okozó értékelésének, illetve aggálymentes magyarázatát kellett volna adnia az azonosság kérdésében kialakult saját álláspontjának.

[13] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Gfv.I.30.107/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette.

A döntés indokolása

[14] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 427. § (1) bekezdés b) pontja szerint, ha az Alkotmánybíróság megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és a bírósági határozatot megsemmisíti, az alkotmányjogi panaszorvoslásának eljárési eszközét – az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárési szabályok megfelelő alkalmazásával – a Kúria állapítja meg.

[15] A Pp. 427. § (2) bekezdés c) pontja szerint a Kúria az alkotmányjogi panasz orvoslása érdekében – ha az Alkotmánybíróság a bíróság határozatát megsemmisítette – az Alkotmánybíróság határozatából következően az első vagy a másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, vagy a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozat hozatalát rendeli el. A Pp. 428. § (2) bekezdése szerint ebben az esetben az eljáráshivatalból indul, s a Pp. 428. § (1) bekezdése alapján a Kúria soron kívül jár el.

[16] A jelen ügyben az Alkotmánybíróság a Kúria végzését megsemmisítette, így a felperes felülvizsgálati kérelme elbírátlan maradt. A fentiekre tekintettel a Kúria elrendelte, hogy a Kúria polgári ügyekben eljáró tanácsa a felülvizsgálati kérelem tárgyában hozzon új határozatot. Az új eljárásra a Kúria azt az iránymutatást adja, hogy a döntése jogi indokairól az Alkotmánybíróság 3417/2024. (XI. 28.) AB határozata alapján adjon számot.

Záró rész

[17] A döntés elleni jogorvoslatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. december 10.

Dr. Kalas Tibor s.k. a tanács elnöke,

Dr. Balogh Zsolt s.k. előadó bíró,

Dr. Farkas Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
tiszttviselő